

УДК [069.9:[655.533:76](477)

"Золота жила" української книжкової графіки

Унікальний міжмузейний проєкт презентували 1 жовтня в Музеї книги і друкарства. "Українська книжкова графіка. 1900—2000 роки" — таку назву мала виставка, подібних якій у нашій країні ще не було.

На відкритті

Експозицію представили одночасно Національний художній музей, Музей книги і друкарства та Національний музей у Львові імені А. Шептицького. Також для виставки надали матеріали відомий історик, лауреат Національної премії України імені Тараса Шевченка Сергій Білокінь і Науково-навчальний центр досліджень історії та культури східноєвропейського єврейства НАУКМА.

Представлені роботи, попри різні стилі й художні методи, дають цілісне уявлення про відродження та розвиток вітчизняної книжкової графіки ХХ століття. Усіх митців об'єднує, насамперед, модерністичний підхід. Символічні образи, витончені декоративні оздоблення, а головне — нове, як на ті часи, художнє бачення світу книги — у кожному експонаті.

На увагу, безумовно, заслуговують роботи Георгія Нарбута — заставки, ілюстрації, кінцівки до книг Г.-Х. Андерсена, І. Крилова, І. Котляревського, титульні аркуші журналу "Мистецтво". Простота і вишуканість композиції, малюнків поєдналися в "Українській абетці". Ілюструючи її, художник-графік узагальнив досягнення української та західноєвропейської рукописної та друкованої книжки. Абстрактні декоративні форми рослинних візерунків, гармонійне сполучення ним білого тла й чорного кольору стали вірцевими для його послідовників — учнів Української академії мистецтв, одним із засновників і ректором якої був Г. Нарбут.

Експонувалися також зразки книжкових ілюстрацій до видань 20—30-х років ХХ століття сучасників Георгія Нарбута — Олени Кульчицької ("Мойсей" І. Франка, казки О. Романова, народні легенди), Івана Падалки ("Енеїда" І. Котляревського), Василя Седяра ("Кобзар" Т. Шевченка).

Стилізовані модерні графічні роботи ще одного фундатора та ректора Української академії мистецтв — Василя Кричевського. Гра шрифтів, чорне зображення на білому тлі — у його обкладинках до видань О. Слісаренка "Чорний ангел", Ю. Яновського "Майстер корабля".

Яскраві обкладинки до журналів 20-х років конструктивістів Василя Єрмилова ("Молодик") та Анатолія Петрицького ("Літературний ярмарок").

Літературно-оповідальне книжкове оформлення, тобто прямолінійне тлумачення твору 30—50-х років демонструють ілюстрації Івана Їжакевича до "Кобзаря" Т. Шевченка.

Піднесене втілення історичних тем — в офортах Михайла Деревуса (до видань Т. Шевченка, Марка Вовчка). Красу рідної землі та любов до людей художньо підкреслено в роботах Георгія Якутовича. Для 50—70-х років також притаманні узагальнення й експресивність образів, відчутні в ілюстраціях Сергія Адамовича та Анатолія Базилевича.

Етнічні мотиви, популярні серед графіків 80—90-х років, демонструють гравюри Василя Превальського та Василя Лопати.

Серед майстрів кінця ХХ століття варто виокремити кольорові офорти Андрія Чебикіна.

Видання з фондів Музею книги і друкарства України з обкладинками Анатолія Петрицького та Павла Ковжуна

Експоновані роботи засвідчили явище української книжкової графіки зі своїми стилістичними перетинами та домінуваннями.

Виставку відвідало чимало киян та гостей міста.

Вони розділили думку Сергія Білокіня, який назвав її "Золотою жилою". Сама ж виставка засвідчила: ретроспектива української книжкової графіки ХХ століття не пройшла повз їхні серця, а мистецтво книги відтепер ними сприймається як цілісна картина шкіл і течій не лише від 1900 до 2000 року, а й до сьогодні.

Інформація Книжкової палати України